

MUSTAFA KEMAL PAŞA VE KOMÜNİZM

Aydınlık Gazetesi, 28 Aralık 2019

Yıldırım Koç

Kemalist Devrim'e yöneltilen haksız eleştirilerden biri de Mustafa Kemal Paşa'nın bir toplumsal, siyasal ve ekonomik sistem olarak sosyalizme veya komünizme karşı olduğudur. Mustafa Kemal Paşa'nın karşıtlığı sosyalizme değil, bir başka güce bağımlılığadır. Temel anlayışı tam bağımsızlık olan Mustafa Kemal Paşa, bir başka ülkeden veya merkezden emir ve para alarak faaliyet göstermeye karşıydı. Ne yazık ki, 1920'li ve 1930'lu yıllardaki Türk komünistleri, Sovyetler Birliği'nden emir ve para alıyorlar, Sovyetler Birliği'nin çıkarlarına Türkiye'nin çıkarlarından daha büyük öncelik tanıyorlardı. Günümüzde "Çin'e özgü sosyalizm" görüşünden söz ediyoruz. Mustafa Kemal Paşa, 99 yıl önce, "Türkiye'ye özgü komünizm"den söz ediyordu.

ANADOLU'DAKİ KOMÜNİST PARTİSİ

Kurtuluş Savaşı sürerken Anadolu'da 1920 yılının yaz başlarında Türkiye Komünist Fırkası olarak bilinen gizli bir örgüt oluşturuldu. Ankara ve Eskişehir'de örgütlenen bu gizli yapılanmanın başını Sovyet Rusya temsilcisi Şerif Manatof çekiyordu. Bu gizli örgüt, 7 Aralık 1920 tarihinde gerekli yasal gerekleri yerine getirerek Türkiye Halk İştirakiyun Fırkası (THİF) adıyla legale çıktı. Ancak 1921 yılı Ocak ayında Çerkez Ethem ayaklanması sırasında, THİF yöneticileri tutuklandı. 4 Ekim 1920 tarihinde Ankara'ya gelen Sovyet maslahatgüzarı Upmal Angarski, 24 Ocak 1921 günü Mustafa Kemal Paşa ile uzun bir görüşme yaptı. Sertçe geçen görüşmeye ilişkin Sovyet Rusya kaynaklarına göre Mustafa Kemal Paşa'nın bu konulardaki görüşleri aşağıda sunulmaktadır (İlgili belgenin her sayfasında Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi arşivi damgası bulunmaktadır. *Atatürk'ün Bütün Eserleri*, Cilt 10, Kaynak Yay., İstanbul, 2003, s.317-328):

MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN SÖZLERİ

"Burada kimseyi komünist olduğundan dolayı tutuklamıyorlar. Bütün tutuklamalar diğer suçlardan dolayı gerçekleştirilmiştir. (...) Biz, mücadeleyi başlatırken, halkı açık, net ve herkes için anlaşılır olan tek bir fikir etrafında topladık. Bu, milli bağımsızlık fikriydi. Şu anda Anadolu hükümetinin başka bir amacı yoktur." (s.323)

"Şahsi olarak ben ve yoldaşımdan birçoğu komünizmin taraftarıyız, ama hal ve şartlar, bizim bu konuda susmamızı gerektiriyor. Eğer ben, yarın komünist olduğumu açıklasam benim tesirimden eser kalmaz. (...) Rus komünistlerine karşı bir hareket yok. Sadece açık olarak Türkiye'nin dahili işlerine açıkça karışan Rus komünistlerine ve onların bazı partileri ile teşkilatlarına karşı bir hareket var. Anlamak gerekir ki, komünizm bile Türkiye'de bizim işimizdir. Hiçbir ülke, önümüze komünist olmamız için şartlar süremez. Bu bizim hakkımız." (s.324)

"Komünizm meselesi Türk halkı tarafından çözülmeli. Lenin ve Çiçerin resmi olarak, Radek ise özel görüşmelerimizde, komünizmin Türkiye'de her şeyden önce bu ülkenin evlatlarının işi olduğu görüşümüzü tamamen doğruluyorlar. Başka kuvvetlerin dahili işlere her müdahalesi ve her inkılap aşılama girişimi, mutlaka mukavemetle karşılaşacaktır ve galeyana neden olacaktır." (s.324)

"Yeni kurulan komünist teşkilatların hepsinin engellenmesiyle ilgili bir talimat olduğuna duymadım. Talimat, sadece gizli çalışan teşkilatlara yöneliktir. Resmi olarak tanınan fırkalar arasında bulunan teşkilatlar, var olma hakkına sahiptir." (s.325)

"Şimdiki karışıklığı komünizme karşı tepki olarak değerlendirmek yanlıştır. Zira TKF'ye karşı bir saldırı yoktur. Bu, THİF'nin başında duran insanları ve onların dayatmaya çalıştıkları ithal komünizmini hedef alan bir cereyandır. **Türkiye'de, diğer ülkelere katiyen benzemeyen, ülkemizin şartlarına ve özelliklerine uyan özel bir komünizme ihtiyaç vardır.**" (s.327)

Mustafa Kemal Paşa, kendi kontrolü altında kurulan Türkiye Komünist Fırkası'na ilişkin olarak da şu değerlendirmeyi yapıyordu:

“TKF, yabancıların vaat ettikleri ithal komünizme karşı mücadele etmek, ayrıca ülkemizin özel şartlarına uygun olarak, komünizm görüşlerini ilmi esaslara dayanarak yayabilmek gayesiyle kurulmuştu.” (s.327)

Mustafa Kemal Paşa görüşmeyi sona erdirirken de şunları söyledi: “Daha okul sırasında hapisaneye düşmüş ve yıllarca sürgünlerde dolaşmış bir inkılapçı olarak eminim ki, Rusya ve Türkiye arasındaki ittifak insanlığı kurtaracaktır ve komünizm fikri er geç muzaffer olacaktır.” (s.328)

Bu görüşleri savunan ve daha sonraki yıllarda şartların elverdiği ölçüde devletçi, halkçı ve planlı bir program uygulayan Mustafa Kemal Paşa'ya “burjuva” diye saldırmak hangi insafa uyar?